

چشم انداز پیشنهادی معماری و شهرسازی جمهوری اسلامی ایران

بسم الله الرحمن الرحيم

با اتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان و عزم ملی و کوشش برنامه‌ریزی شده و مدبرانه‌ی جمعی و در مسیر تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی، در چشم‌اندازی بیست‌ساله، ایران دارای هنر معماری مبتنی بر حکمت اسلامی و دانش پیشرفته ایرانی خواهد بود که جلوه گاه فرهنگ و هویت معاصر کشورمان بوده و موجب تحقق حیات طیبه جامعه می‌شود. این معماری معتقد به اعتلای ارزشهای انسانی، دارای مضامین ناب، متکی به استعدادهای درونی، پرورش دهنده معمارانی متعهد، عالم و هنرمند بوده و نماینده توانمندی برای معرفی تمدن نوین ایرانی-اسلامی در سطح جهان و الگوی مناسبی برای کشورهای اسلامی خواهد بود.

معماری و شهرسازی در افق این چشم‌انداز چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت:

« برنامه ریزی راهبردی »

الف) سیاست‌ها:

۱. با توجه به ارزشهای بی‌نظیر معماری اسلامی ایران، مشهود و هویدا بودن شاخصه‌های معنویت و ارزشهای اسلامی در همه اندام شهر و روستا و محوریت مجتمع‌های مذهبی در محلات به عنوان یک سیاست مهم در نظر گرفته می‌شود. همچنین حفاظت از محیط زیست به عنوان یکی از اجزای اصلی محور توسعه در نظر گرفته خواهد شد.
۲. همچنین اتخاذ سیاستهایی که متضمن ارتقا کیفیت معماری کشور، عدم تمرکز و توسعه عادلانه باشد نیز از اولویتهای جدی دستگاه‌های متولی خواهد بود.
۳. بومی‌سازی تحولات جهانی، توجه به رشد جمعیت، حفاظت از امنیت اخلاقی، نگاه کلان در ساخت تک بناها و ایجاد بناهای شاخص عمومی در سیاستهای کلان کشور مورد توجه ویژه قرار خواهد گرفت.

ب) ویژگیهای راهبردی:

۱. برای تدوین راهبردهای مناسب، پس از شناخت مسیر دستیابی به چشم انداز، نقشه راه مطلوبی را ترسیم نموده و با تعیین شاخص ها و معیارهای اسلامی برای سنجش میزان پیشرفت در مسیر رشد و اثر بخشی برنامه ها گام برداشته خواهد شد.
۲. از آنجا که معماری معاصر ایرانی مبتنی بر تمدن نوین اسلامی شکل خواهد گرفت، راهبردها مبتنی بر ارزشهای والای اسلامی و متناسب با آرمانهای مدینه فاضله بنا شده و با شناخت واقعتهای موجود کاملاً واقعی و قابل اجرا ترسیم و تنظیم خواهد شد.
۳. راهبرد های معماری آینده ایران به نحوی تنظیم خواهد شد که متضمن ایجاد جریان اصلاح معماری بوده و راهکارهایی عملی برای تغییر آینده خلق نماید.
۴. اهداف، سیاستها و راهبردهای سازمانهای مرتبط با حوزه معماری، دارای هم افزایی و همناختی لازم با یکدیگر بوده و در راستای تحقق این چشم انداز کلان شکل خواهند گرفت. لذا کمیته هایی مشترک ذیل چشم انداز ملی معماری آینده، به بازنگری چهار چوبهای این دستگاه ها خواهند پرداخت.
۵. راهبردهای معماری آینده ایران با توجه به فرهنگ، تمدن و سبک زندگی ایرانی - اسلامی و هویت تاریخی تدوین گردیده و با تاکید بر گروهی بودن و تجمع افکار متنوع، در جستجوی مشارکتی فراگیر خواهد بود. راهبردها بر اخلاق اسلامی و وجدان اجتماعی تاکید داشته و از آثار ملی و تاریخی کشورمان پاسداری خواهد نمود. اصل تعاملات انسانی - اسلامی را مد نظر قرار داده و به دنبال ایجاد جریان کیفی سازی جهت احیای مجدد ساخت و سازهای معمارانه خواهد بود.
۶. برای حل مسایل استراتژیک به همه شاخه های معماری توجه خواهد شد و همچنین تلاش جهت یافتن راه حل مشکلات در سایر علوم و استفاده از تجربیات دیگر کشورها را نیز مد نظر قرار میدهد..
۷. در این مسیر، استقرار مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک در سازمانها از مهمترین اقدامات دستگاه های مرتبط خواهد بود.

ج) نظام برنامه ریزی:

۱. برنامه هایی کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت با توجه به نیازها و ویژگیهای کشور جهت کلیه مراحل فرآیند تولید به صورت همسو با برنامه های کلان بالادست تدوین خواهد شد. این برنامه ها انعطاف پذیر، قابل اجرا و اقتصادی بوده و توجه لازم را به هویت ایرانی - اسلامی خواهند داشت.
۲. با تدوین برنامه های کلان پرورش اجتماعی و آگاهی رسانی عمومی، عزم ملی و مشارکت حداکثری در اجرای این برنامه ها رخ خواهد داد. همچنین برای سنجش اثر بخشی این برنامه ها ایجاد سیستم پایش مردمی، ارزیابی از متخصصین و رصد مستمر فعالیتهای از طریق روشهایی همچون ارزیابی ۳۶۰ درجه، از جمله راهکارهای بسیار مناسب خواهند بود.
۳. از حوزه های نظریه پردازی در تدوین برنامه بهره گیری شده و به نیروی توانمند، متعهد و جوان کشور به عنوان یک ظرفیت عظیم ملی نگریسته خواهد شد. با برنامه ریزی دقیق بصورت همزمان برای ارتقای کیفیات و کمیات به موازات هم تدابیری اتخاذ شده و به حمایت از الگو سازی در معماری توجه ویژه خواهد کرد.

« حکمت اسلامی و هنر معماری »

الف) ویژگی ها :

۱. احیای جامعه اسلامی و اصلاح سبک زندگی مقدمه ایجاد تمدن نوین اسلامی می باشد و معماری آینده بازتاب فرهنگ اسلامی - ایرانی خواهد بود .
۲. جایگاه ویژه معمار حکیم ایرانی در توسعه معارف آنچنان خواهد بود که معمار طیب برای رسیدن به حیات طیبه انسانها تلاش می کند . او با اعتقاد و نگرش عمیق به باطن و ظاهر جهان هستی از معناگرایی در معماری برای مضمون بخشی به فضاها استفاده خواهد کرد .
۳. معماری اسلامی آینده ایران مضامین الهی را منتقل خواهد کرد و در کنار جلوه ظاهری به محتوای ارزشهای اسلامی توجه نموده و به ساماندهی عادلانه و حکیمانه فضای زیست انسان می پردازد . هرچند این گونه از معماری تحت تاثیر مکتب فکری اسلام شکل می گیرد اما میزان بهرمندی معماری از اسلام ، بستگی به درک عمیق معمار از معارف دینی خواهد داشت .
۴. معماری آینده ایران در ظاهر و باطن نمایانگر وحدانیت و حقیقت آفرینش می باشد لذا علاوه بر فرم و محتوا ، اصول و ارزشهای اسلامی نیز در آن رعایت شده و ساکنان خود را به توحید ، آرامش و درستکاری دعوت خواهد کرد . در این معماری ایجاد حس امید و نشاط روحی و معنوی از جمله نکات مهمی هستند که مورد توجه ویژه قرار خواهد گرفت .

ب) الزامات :

۱. اصول بکار رفته در ساحت ظاهری و باطنی معماری از طریق سیر در شریعت اسلامی و طریقت معماری بازخوانی خواهد شد و تبیین تمایزات معماری اسلامی با گونه های دیگر انجام خواهد پذیرفت و ضمن پرهیز از الگو برداری از بیگانگان ، به محتوای معماری اسلامی بجای تاکید بر ظاهر معماری گذشته پرداخته خواهد شد .
۲. معماری اسلامی و احیای معرفت دینی در فضای معماری امروز و نقش هنر معماری در تمدن نوین اسلامی به روز رسانی خواهد شد و به عنوان مقدمه ای غنی برای گسترش نظریه پردازی و تولید مبانی فکری عمیق و کارآمد در حوزه معماری مورد استفاده قرار خواهد گرفت .
۳. پژوهش در آیات و روایات ، استخراج مبانی و ضوابط و استفاده از منابع غنی اسلامی و همچنین ایجاد گفتگوی علمی میان فقها و معماران ، از جمله اقدامات موثر پیش رو خواهد بود .
۴. با توجه به تحولات اجتماعی عصر انقلاب اسلامی و مطالبات مردمی ، ویژگی های مشخصی برای معماری متناسب با این دوران جستجو خواهد شد .
۵. آثار مطلوب معماری معاصر با رویکرد ایرانی - اسلامی معرفی شده و به الگو آفرینی منطبق با معماری اسلامی معاصر پرداخته خواهد شد .

« طراحی معماری »

الف (اصول پایه :

۱. جامعه معماری ایران پس از بازتعریف مفاهیم بنیادی و دستیابی به تعاریف مبنایی معاصر، اقدام به بومی سازی دانش معماری و ایجاد ادبیات جدید مبتنی بر تمدن نوین اسلامی خواهد نمود .
۲. معماری آینده ها می بایست متکی به درون بوده و از اصول و ارزشهای معماری گذشته الهام بگیرد اما بازگشت شکلی و ظاهری به گذشته را معتبر نمی داند . همچنین از سوی دیگر تقلید نابجا از معماری مغرب زمین نیز قابل قبول نیست . در این بین باید به معماری آشنایی پناه برد که در عین امروزی بودن ریشه در فرهنگ عمیق این سرزمین داشته باشد . لیکن با الهام و برداشت مفید و صحیح از سایر تمدنهای مخالف نبوده و در راستای شکوفایی بیشتر خود ، نگاهی تعاملی با بیرون از خود خواهد داشت و از امکان توسعه در کشورهای اسلامی بهره مند خواهد بود . این معماری در پی هماهنگی و سازگاری حوزه های محیط زیست انسان با محیط طبیعی خواهد بود .

ب (ویژگی های معماری مطلوب آینده :

۱. این معماری دارای پشتوانه های اسلامی - ایرانی و متأثر از اندیشه حکمی فرا انسانی بوده و دارای ذات و هویت ثابت در طول زمان می باشد . لذا می توان اینگونه معماری را جایی میان زمین و آسمان نامید .
۲. معماری آینده ما با مختصات مهمترین تحول اجتماعی و فرهنگی ایرانیان تحت عنوان انقلاب اسلامی هماهنگی و همخوانی داشته و در جستجوی تحقق حیات طیبه انسانی در فضای معماری خواهد بود .
۳. این معماری دارای سه خصلت جمال ، جلال و کمال بوده و حاوی مضامین و پیامهای ارزشمندی خواهد بود . از این رو معماری آینده ایران بسیار زیبنده ، زاینده ، تربیت گر جامعه ، ایجاد گر تعاملات انسانی ، متعهد ، آرامش بخش و با نشاط خواهد بود .
۴. معماری آینده ایران هنر خلق مکان را به نمایش در خواهد آورد و در پی اتصال معماری گذشته ، حال و آینده خواهد بود .
۵. خانه نقطه آغاز تحول معماری است و معمار محیطی آرامش بخش ، با نشاط ، مأمّن ارزشهای معنوی و سازگار با محیط طبیعی برای زندگی انسان خواهد ساخت .
۶. برای رسیدن به معماری مطلوب ، بازکاوی و استفاده از غنای معماری اسلامی را در دستور کار خود قرار داده و مفاهیم و ارزشهایی همچون : حجاب و حریم ، روابط انسانی و همسایگی ، سیالیت ، توجه به اقلیم ، افزایش کیفیت زندگی ، هماهنگی با تحولات اجتماعی و ایجاد امکان تجربه های خلاقانه در عین وجود حس آشنای ایرانی از مهمترین ویژگیهای معماری آینده خواهد بود .

ج (شاخص های اصلی :

توجه به معنویت و هویت اسلامی در همه شهر، کثرت در وحدت و وحدت در کثرت ، بی پیرایگی ، حافظ کرامت و حقوق انسان ، دقت در جزئیات و کاهش تزئینات ، رعایت اصول فنی و فن آوری های جدید ، سلسله مراتب ، توجه همزمان و متوازن به ظاهر و باطن ، سلیقه و نگرش مخاطب ، دارای مبانی نظری غنی ، اصول معماری پایدار و کاهش مصرف انرژی ، استحکام بنا ، توجه همزمان به خلاقیت و ضوابط ، تاثیر امنیت و ایمنی ، توجه به معلولان ، استفاده از مصالح بومی و توجه ویژه به هندسه ، انعطاف و زیبایی در معماری ، خاضع در برابر مردم و مبتنی بر نیاز جامعه ، موجب اعتلا و عزت نفس انسان

« پرورش معمار »

الف) پرورش یافتگان :

۱. محیط های آموزش ، شخصی را پرورش خواهند داد که در پندار و رفتار متعهد به پروردگار ، جامعه و انسان باشد . او همچنین کاشف قهار حقایق هستی خواهد بود و باید انسانی با اعتماد به نفس و اخلاق گرا باشد . او امیدوارانه به ساخت آینده جامعه اهتمام خواهد ورزید . معمارپرورش یافته ، انسانی متصل به حرم امن الهی و قلب تپنده شریعت خواهد بود .
۲. او علاوه بر توانمندی های علمی ، اهل ذوق ، هنر و اندیشه نیز خواهد بود . وی معماری است که خلاقیت خود را در چهارچوب ضوابطی منطبق با باورها و فرهنگ جامعه به کار خواهد بست . او ضمن شناخت هستی و جوهره حقیقی انسان خالق آثاری است که برای جامعه آرامش بخش باشد و همچنین در اوج موفقیت های حرفه ای بدور از هرگونه منیت و خودپرستی ، تلاش جهت خدمت به جامعه را یک وظیفه میداند .
۳. او بجای تقلید کم خردانه اندیشمندی مولف ، استدلال گرا و منطقی است که دارای مهارت های تخصصی مناسب نیز می باشد و علاوه بر آموختن دروس فنی ، هنری و علوم انسانی به تحصیل حکمت و ارتباط هدفمند آنها با یکدیگر نیز خواهد پرداخت .

ب) اساتید :

۱. اساتید معماری در بالاترین سطح این رشته و در راس قله معماران قرار خواهند گرفت و در نظام معماری آینده کشور مهمترین جایگاه را خواهند داشت . دستگاه های دولتی و حکومتی موظف به سرمایه گذاری جدی برای پرورش اساتید خواهند بود و حمایت همه جانبه از ایشان را در قالب برنامه های پنج ساله دنبال خواهند کرد .
۲. انتخاب اساتید بر مبنای شیوه هایی سختگیرانه و روشهای شایسته یابی و مبتنی بر شیفتگی و تعهد ایشان به تدریس انجام میگردد .
۳. آنان طی یک برنامه جامع ، تحت تعلیم و پرورش قرار خواهند گرفت و همچنین برنامه ای مستمر برای ارتقای ایشان در مراکز آموزشی وجود خواهد داشت .
۴. اساتید و مربیان این مراکز آموزشی صورت و محتوای مطلوب را با روشهای ویژه و خلاقانه به دانشجو معرفی کرده و خود الگوی کامل هنری ، علمی و اخلاقی برای هنرجو خواهند بود .

ج) محتوای آموزشی :

۱. محتوای رشته های مختلف معماری و شهرسازی حاوی نگرش اعتقادی ، ارزشهای اسلامی و ایرانی خواهد بود آنچنان که جان دانشجویان را مشتاق درک آنها نموده و طراحی شکل زندگی مطلوب را نیز به او بیاموزد .
۲. محتوای آموزشی به گونه ای تهیه می گردد که ضمن آموزش هنر و زیبایی شناسی ، ضوابط علمی و خلاقیت هنری را همزمان به ایشان آموزش دهد .
۳. از تجارب اساتید در تولید محتوا ، بازنگری مستمر و روزآمدسازی دروس آموزشی به خوبی استفاده خواهد شد .
۴. در محتوای آموزشی ضمن عدم تقلید محض از محتوای کشورهای دیگر با الهام از معماری بومی ، اشتیاق و جذابیت برای آموختن معماری غنی کشورمان ایجاد خواهد شد .

د) مراکز آموزشی و دانشگاه ها :

۱. دانشگاه ها به صورت موضوعی تفکیک شده و بر اساس قرار گیری مکان دانشگاه در اقلیم ها و شرایط مختلف ، شرح وظایف متفاوتی خواهند داشت .
۲. هر دانشگاه علاوه بر دروس عمومی معماری ، دروس تخصصی مرتبط با خود را نیز ارائه خواهد کرد و تحت نظارت وزارت علوم در تدوین این دروس تخصصی و بومی استقلال خواهند داشت .
۳. چشم انداز آنها ساختن بناها و شهرهای جامعه اسلامی و ایرانی می باشد و رسالت ایشان تولید اندیشه و پاسخ به نیازهای عمرانی جامعه و هویت بخشی در همان اقلیم خواهد بود . در آنها ضمن ایجاد زمینه فعالیت های اجتماعی ، اردوهای جهادی و استفاده از پتانسیل های دانشجویی ، فاصله میان جامعه و دانشگاه از بین رفته و سطوح مختلف مردم می توانند از خدمات آموزشی و پژوهشی آنها بهره مند شوند . در محیط های آموزشی ، هرچند پرورش اولویت دارد لیکن دارای استانداردهای مناسب آموزشی و قابل رقابت با بزرگترین دانشگاه های جهان خواهند بود .
۴. دانشکده ها با فضای حرفه ای در تعامل بوده و با توجه به نیاز جامعه به تربیت معمار و مهندس معمار در رشته های مجزا خواهند پرداخت .
۵. دانشکده های معماری با ایجاد تحول در ساختارهای پژوهشی ، به منبعی قوی برای تولید ایده و نظریات جدید و راهگشا تبدیل خواهند شد .
۶. وزارت علوم به سرمایه گذاری بر نخبگان دانشگاهی خواهد پرداخت و با کنترل کمیت دانشجویان به ایجاد ساختارهای آموزشی کیفیت گرا اهتمام ورزیده و با اتخاذ سیاستها و اصلاح ساختارهای آموزشی اقدام به جلوگیری از مدرک گرایی می نماید .
۷. وزارت علوم بستر ایجاد « مدارس عالی معماری و شهرسازی » را نیز در کنار دانشگاه ها ایجاد می نماید تا علم معماری در بستر اخلاق حرفه ای بتواند در این مدارس چابک ، به عنوان پیشرانه های قدرتمند حرفه و دانشگاه عمل نماید .
۸. وزارت آموزش و پرورش ضمن آموزش مباحث خلاقانه به دانش آموزان به پرورش معماران بالقوه و با تعهد ، در دوران پیش از دانشگاه کمک می نماید .

« سبک زندگی »

الف (فرهنگ و تمدن :

۱. ریشه های یک تمدن در فرهنگ آن جامعه قرار می گیرد . معماری به عنوان بخشی از تمدن یک ملت ، سبک های نوین زندگی را ایجاد می کند . بدین سان فرهنگ به معماری شکل خواهد داد و معماری رفتار انسان و جامعه را خواهد ساخت .
۲. معماری آینده فرهنگ و هویت ، بازتاب رفتار و اعتقادات جامعه و ظرف زندگی انسان و تمدن جلوه گاه و صورت ظاهری فرهنگ است . به این دلیل معماری سیمای بصری تفکر ، اندیشه و فرهنگ ناب جامعه فردای ما خواهد بود . مفاهیم فرهنگی و اندیشه امروز ما به کمک معماری ، ماندگاری خواهند یافت .
۳. معماری مطلوب از برآیند رشته های علوم انسانی ، دانش و هنر خلق شده و معمار ، ارتقا فرهنگ و سلیقه جامعه را وظیفه خود دانسته و به آن متعهد می باشد .
۴. طراحی معماری مبتنی بر فرهنگ ، حسی آشنا در کالبد فضا ایجاد خواهد کرد . همچنین تنوع فرهنگ اقوام مختلف موجب تنوع معماری ما خواهد شد .
۵. اسلام مبنای هویت شهر ایرانی خواهد بود و ارتقای جایگاه اماکن مذهبی در کانون تعاملات شهری موجب اعتلای جایگاه انسان خواهد شد .
۶. معماری آینده هنجارهای رفتاری مناسبی ایجاد کرده و توانایی کمک به رفع گسست های فرهنگی جامعه را خواهد داشت .

ب (زندگی ، هنر و اندیشه :

۱. مطالبه مردم از حکومت اسلامی ایجاد بستر زندگی معنوی است و چون « کمال » هدف نهایی زندگی اسلامی است پس معماری آینده ما کمال گرا خواهد بود . همچنین معماری بسان ظرف و فضای زندگی انسان ، در رفتار او تاثیر مطلوب خواهد گذاشت .
۲. با بررسی سبک زندگی ایرانیان و تامل در مفاهیم عمیق اسلامی به معرفی سبک نوین زندگی در کالبد معماری ایرانی نائل خواهیم شد .
۳. با توجه به اینکه فلسفه ، حکمت و اندیشه ریشه های هنر معماری هستند بنابراین رشد و تعالی معماری نیاز به حضور معمار حکیم ، اندیشمند و تحول آفرین خواهد داشت .
۴. معماری هنر علم است و معمار ایرانی ضمن توجه به ارتباط ذاتی علم و تکنولوژی ، به مقابله با ابزار زدگی خواهد پرداخت .

ج (رسانه :

۱. معماری زبان مردم و همچون یک رسانه به عنوان ابزار فرهنگ ساز موجب ارتقا هویت و تربیت جامعه خواهد شد .
۲. شورای هماهنگی رسانه و معماری ایجاد خواهد شد تا درک مشترکی میان اصحاب رسانه و معماران اتفاق افتد .
۳. رسانه موجب شناساندن و احیای جایگاه و اهمیت نقش معمار و معرفی معماری مطلوب ، افزایش توجه به محیط زیست انسان و مصرف بهینه انرژی ، تغییر در نگرش و سلیقه جامعه ، افزایش فرهنگ گفتگو ، ایجاد حساسیت عمومی نسبت به حقوق و وظایفشان ، بازگشت خود آگاهی و بیداری معمارانه به سطح عموم جامعه خواهد بود .

« فرآیند تولید » مدیریت ، تولید و نظارت

الف (مدیریت و تولید

۱. دولت و نهاد های رسمی ضمن رصد مسایل مهم با استقرار نظام مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک و تخصیص متوازن بودجه و امکانات ، در مسیر رسیدن به چشم اندازی مطلوب معماری ایران تلاش خواهند کرد
۲. نظام پایش و انتخاب مدیران شایسته ، دلسوز ، کارآمد و آشنا با معماری و شهرسازی در کل فرآیند تولید مستقر خواهد شد .
۳. چشم اندازها ، اهداف و سیاستهای کلان و دستگاهی پس از تغییر مدیریتها ثابت خواهند ماند .
۴. مدیریت ها جهت ارتقا کیفیت ، افزایش سرعت و دقت تولید با کمک تکنولوژی های پیشرفته و تربیت مجریان در کلیه سطوح فنی اقدام خواهند نمود .
۵. تولیدات انبوه ساختمانی با کمک ضوابط استاندارد ، ساماندهی شده و قوانین الزام آوری جهت حضور متخصصین در فرآیند کیفی سازی تولید ، مصوب و اجرایی خواهد شد .
۶. سطح دانش کارفرمایان به کمک برنامه هایی منظم و موثر ارتقا یافته و اتاقهای فکر با هدف بررسی و انتخاب تخصصی گزینه های برتر و اصلاح روند تصمیم گیری در دستگاههای کارفرما ایجاد خواهد شد .
۷. ارتباط ساختارمند و موثری میان نهادهای آموزشی ، اجرایی و نظارتی به کمک برنامه ریزی های کلان و فراگیر اتفاق خواهد افتاد
۸. تدوین طرحهای جامع و تفصیلی شهری و هادی روستایی منطبق با چشم انداز کلان معماری کشور و با توجه به هویتهای فرهنگی و اقلیمی مناطق مختلف انجام خواهد پذیرفت .
۹. فرآیند تولید شامل مدیریت ، برنامه ریزی ، طراحی ، اجرا و نظارت کاملا تخصصی شده و از بکار گیری افراد غیر متخصص جلوگیری خواهد شد
۱۰. با افزایش یکپارچگی و ارتباط مستمر میان متخصصین سطح مشارکت ایشان در تصمیم گیری های کلان ملی ارتقا خواهد یافت

ب (نظارت و ارزیابی

۱. کنترل و ساماندهی عوامل واسطه میان تولید کننده و مصرف کننده توسط دستگاه های متولی انجام خواهد پذیرفت .
۲. دستگاه های نظارتی مطابق با تاکیدات دین مبین اسلام و لزوم اتخاذ سیاست های اقتصاد مقاومتی، از شاخصه های ارزیابی لازم جهت مقابله با تجمل گرایی و مصرف زدگی استفاده خواهند کرد . همچنین از موضوعاتی مثل معماری پایدار و تفاوت های اقلیمی و تنوع های زیستی در ساختار تعیین شاخص های ارزیابی استفاده خواهد شد .
۳. در فرآیند نظام های ارزیابی از تاثیرات مطلوب تشویق مدیریتها ، مجریان ، کارفرمایان و طراحان موفق در سراسر کشور استفاده خواهد شد . همچنین از نظام سنجش ملی با هدف بسیج نهاد های صنفی و مردمی در حوزه مشارکتهای فراگیر و ارتقای فرهنگ نظارت همگانی استفاده شده و جهت بهبود کیفیت طراحی ، ساخت و نظارت از این تشکلات حمایت خواهد شد .
۴. نهادهای نظارتی مستقل در سه حوزه سیستم های کنترلی ، ابزارهای کنترلی و ضمانتهای اجرایی موثر، مورد تقویت قرار خواهند گرفت .

« قوانین »

۱. دستگاه های قانون گذار جهت تحقق اهداف سند چشم انداز معماری با مراجعه به نظر اکثریت جامعه نخبگان و خبرگان معماری و دانشگاهی قوانین تخصصی مورد نیاز را ایجاد و یا اصلاح خواهند کرد .
۲. تغییرات مقررات ملی و سایر قوانین در جهت انطباق با اصول معماری مطلوب آینده انجام شده و مصوبات شورای عالی شهر سازی با منظر دین مبین اسلام تطبیق خواهد شد .
۳. قوانین دستگاه های رسمی و دولتی در این حوزه با یکدیگر هماهنگ شده و با تدوین ضوابط ویژه ای ساخت بناهای دولتی و حکومتی ، ملزم به استفاده از مصالح و تکنولوژی داخلی خواهند بود .
۴. تاثیر باز خورد اجرای قانون و امکان اصلاح یا حذف قوانین اشتباه در نهاد های قانون گذار ، سالم سازی قوانین مالی ، کیفی سازی قوانین و تدوین قوانین کیفی سازی و پاسداری و صیانت از حریم خصوصی و عمومی به عنوان اصول مهم ، مورد توجه قانونگذار قرار می گیرد .
۵. قوانینی کارآمد جهت احیای بافت های تاریخی ، ارتقای سطح کیفی و کمی منظر شهری و ایجاد هماهنگی و زیبایی سیمای بصری تدوین خواهد شد . همچنین توجه جدی به اجرای قوانین و ضوابط مرتبط با معلولین انجام پذیرفته و قوانینی موثر برای برخورد جدی با متخلفین وضع خواهد شد .
۶. مرانامه معماران و شهرسازان تدوین شده و پایبندی به آن به عنوان یک قانون ملی مورد توجه و تاکید قرار خواهد گرفت .

« اقتصاد »

۱. در آینده معماری از بورس کالای سرمایه ای خارج شده و به یک محصول فرهنگی و هنری تبدیل خواهد شد .
۲. دولت یا برنامه ریزی ، مدیریت و تامین منابع ملی برای توسعه عدالت در مناطق محروم ، افزایش بودجه عمرانی متناسب با نیاز واقعی کشور و توجه عملی به برنامه های آمایش سرزمین در راستای آرمان عدالت خواهی حرکت خواهد کرد.
۳. دولت با سرمایه گذاری هدفمند در توسعه فضاهای عام المنفعه ، نظام تعلیم و تربیت ، ارتقا سطح تکنولوژی ساخت مصالح و صنایع وابسته و کمک به صادرات آنها به رشد و توسعه متوازن این موارد اهتمام خواهد داشت .
۴. دولت به سیاست حمایت از اقتصاد مولد در تولید ساختمان و هدایت بخش خصوصی به عنوان یکی از راهکارهای مهم اقتصاد مقاومتی توجه ویژه نموده و با برنامه ریزی و نظارت بر اقتصاد غیر رسمی تولید ساختمان اقدام به توسعه و ترویج فرهنگ صرفه جویی خواهد کرد . همچنین نهاد های ذیربط با تشویق استفاده از انرژی پاک و گسترش فرهنگ استفاده از تولیدات داخلی و حفاظت از سرمایه های ملی به ارتقا توسعه اجتماعی و فرهنگی به موازات توسعه اقتصادی و علمی در صنعت ساخت ، خواهند پرداخت .
۵. دولت و مجلس شورای اسلامی برای استقرار اقتصاد مقاومتی در تولید مسکن ، سیاستها و برنامه های عملیاتی را در سه سطح زود بازده، میان مدت و طولانی مدت تدوین و تصویب نموده و به کلیه دستگاه های مرتبط ابلاغ خواهند کرد .
۶. بررسی نحوه تاثیر گذاری کیفیت معماری بر حوزه اقتصاد و افزایش سهم تاثیرات کیفی بر ارتقای بازده اقتصادی تولید ساختمان به عنوان یکی از الزامات مهم مورد توجه نظام برنامه ریزی اقتصادی خواهد بود .
۷. سالم سازی و کنترل جریان مالی و شفاف سازی رفتار اقتصادی در مراکز آموزشی ، سازمانها ، شهرداری ها و سایر نهاد های مرتبط با حوزه معماری و شهرسازی تبدیل به یک مطالبه عمومی خواهد شد .
۸. با اتخاذ سیاست توسعه متوازن و عادلانه توزیع فضاهای اقتصاد شهر در سطوح برنامه ریزی شهری ، طراحی شهری و شهر سازی ، مقدمات لازم جهت پویایی اقتصادی به انجام خواهد رسید .
۹. با تدوین سیاست های افزایش توریست فرهنگی به افزایش سطح درآمد زایی از بافتهای تاریخی کمک خواهد شد .
۱۰. حلقه « تخصص » در میان دو حلقه « سرمایه » و « ساخت » به عنوان یکی از مهمترین شیوه های اصلاح و علمی کردن فرآیند ساخت قرار داده خواهد شد و با نظارت کامل و جامع بر تولید ، رقابت سازنده ای میان عوامل آن ایجاد می شود .
۱۱. تنظیم سود متعارف در تولید مسکن و تسهیم عادلانه منافع و درآمد های اقتصادی در میان کلیه عوامل ساخت ، انجام خواهد شد
۱۲. ساماندهی نظام عرضه و فروش ساختمان به عنوان یکی از جدی ترین روشها برای کنترل و قیمت گذاری عادلانه ساختمان مورد توجه دولت قرار خواهد گرفت .
۱۳. با توجه به اهمیت صادرات محصولات ، تکنولوژی و خدمات طراحی به کشورهای اسلامی برنامه ریزی و ارائه تسهیلات لازم در این خصوص انجام می پذیرد .